

Հանրապետական մանկավարժահոգեբանական կենտրոն

«Հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների և ուսուցչի
օգնականների դասավանդման հմտությունների զարգացման
ապահովում» ծրագիր

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Դպրոց՝ «Քեթիի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ
Առարկա՝ Աշխարհագրություն
Թեմա՝ Արդյունավետ դաս պլանավորելու ոչ ավանդական
ձևեր

Վերապատրաստող, մենթոր՝ Լատիրա Գրքիկյան
Ուսուցիչ՝ Վեներա Հովհաննիսյան

Գյումրի 2022

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ներածություն-----	2-3
----------------------	-----

Գլուխ 1

Արդյունավետ դաս պլանավորելու ոչ ավանդական ձևեր-----	4
Մտապատկերների դաս-----	5
Դերային խաղ-----	6
Դաս փոխուսուցանում-----	9
Ուսուցման ժամանակակից նորարարական մեթոդները: Բլումի տաքսոնոմիան-----	11
Եզրակացություն-----	13

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Դասը համարվում է ուսունադաստիարակչական գործընթացի առանցքային բաղադրիչ: Այն սովորողների կրթության զարգացման ու դաստիարակության խնդիրների լուծման համար պարբերաբար կիրառվող գործընթաց է:

Հնարավորության սահմաններում հարկ է փոփոխել աշակերտների գործունեության տեսակները, լավագույնս համադրել դասավանդման տարրերի մեթոդներն ու հնարները: Եթե դասի խնդիրները վերջնակետ են, որտեղ ձգտում են հասնել ուսումնական գործընթացի մասնակիցները, ապա դասի պլանը այդ վերջնակետին հասնելու երթուղին է, իսկ գնահատումը հնարավորություն է տալիս որոշել հասել են վերջնակետին, թե՞ ոչ: Լավ պլանավորումը ներառում է 3 բաղադրիչներ՝

1. Որո՞նք են ուսուցման նպատակները (գիտելիքներ, հմտություններ և կարողություններ):
2. Ինչպիսի՞ն է դասի կառուցվածքը:
3. Ինչպե՞ս պետք է գնահատել աշակերտների գիտելիքները և հմտությունները:

ՆՊԱՏԱԿԸ

Նախքան ոչ ստանդարտ դասերի մասին խոսելը, նշենք, թե ընդհանուր առմամբ ինչ է դասը, ինչ նպատակներ է հետապնդում:

Դասը դպրոցական ուսումնական գործընթացի հիմնական միավորն է: Յուրաքանչյուր կոնկրետ դաս պետք է ունենա իր սեփական նպատակը: Ուսուցիչը պետք ապահովի յուրաքանչյուր աշակերտի ակտիվ մասնակցությունը: Դասի վարման տեխնիկային վերաբերող պահանջները.

1. Դասը պետք է լինի զգացմունքային, հետաքրքրություն առաջացնի ուսման նկատմամբ, դաստիարակի գիտելիքների պահանջ:
2. Դասի ընթացքում ուսուցչի և աշակերտի գործողությունները պետք է ավարտուն լինեն:
3. Ուսուցիչ-աշակերտ փոխհարաբերություններում պետք է լիարժեք շփում լինի, պետք է Դասի ընթացքում պետք է տիրի բարի կամքի դրսևորման և ակտիվ ստեղծարար աշխատանքի մթնոլորտ: Այս 45 րոպեի ընթացքում է, որ ուսուցիչը պետք է երեխաներին որոշակի թեմայով գիտելիքներ տա, զարգացնի որոշակի հմտություններ և կարողություններ:

ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Դասի արդյունավետ պլանավորումը պետք է իրականացվի մի շարք խնդիրների միջոցով՝ ուսուցանել, զարգացնել և կրթել:Ի վերջո, դասասենյակից դուրս գալուց հետո երեխան պետք է հասկանա որոշակի թեման, կարողանա կողմնորոշվել հասկացությունների մեջ և կարողանա լուծել գործնական խնդիրներ: Ոչ ստանդարտ ձևով դասերի առջև դրված են նույն խնդիրները՝ նոր նյութ սովորելիս տեղին կլինեն դասեր, էքսկուրսիաներ, ճանապարհորդություններ, տեսադասեր: Ինտեգրված դասերը կօգնեն լավ տիրապետել թեմաները:

Արդիականությունը

Ներկայումս սուր խնդիր կա այն փաստի հետ, որ ժամանակակից դպրոցականները, հատկապես տարրական դասարանների աշակերտները, բոլորովին տարբերվում են իրենց նախորդներից, և այն, ինչ ընդունելի էր խորհրդային տարիներին, միշտ չէ, որ բերում է ցանկալի արդյունքի: Տղաներն այժմ առանձնահատուկ հետաքրքրասիրություն ունեն, նրանք ավելի շարժունակ են, և համակարգը նույնը չէ, դրա համար էլ կարևոն ոչ ստանդարտ դաս պլանավորելը: Բոլորս, դպրոցում սովորած լինելով, կարող ենք հստակ պատասխանել, որ հիմնական փուլում ցանկացած դասաժամը հետևյալն է. Տնային առաջադրանքների ստուգում, ուսուցչի տեղեկացում որոշակի թեմայի վերաբերյալ ցանկացած նոր տեղեկատվության մասին, նյութի համախմբում: Այս շինանյութերը կարող են փոխվել, այնուամենայնիվ, դրանք այն են, ինչը միշտ դպրոցական կանոնավոր գործունեություն է կազմում: Այսօր դասերի ոչ ստանդարտ ձևերն առաջարկում են օգտագործել գերազանց, ստեղծագործական կառուցվածք՝ ընդհանուր ընդունված « քանոնի » փոխարեն: Իսկապես, ինչո՞ւ չպատմել նրանց նոր նյութեր, երեխաներին խնդրել, որ իրենք հասնեն ճշմարտության խորքին: Կամ ոչ թե «մատների վրա» պատմել միջնադարյան դղյակների կյանքի մասին, այլ այնտեղ վիրտուալ շրջայց կատարել:

Արդյունավետ դաս պլանավորելու ոչ ավանդական ձևեր

Դասի ոչ ավանդական ձևերն են՝

1. Դերային խաղեր
2. Դաս-ներկայացում
3. Հեքիաթային դիպաշարի կատարում
4. Ստուգատես
5. Մտապատկերների դաս
6. Դաս-խաղ
7. Գործարար խաղ
8. Դաս-ստուգարք
9. Դաս-փոխուսուցանում
10. Դաս-ճանապարհորդություն
11. Կլոր սեղան կամ կոնֆերանս
12. Դաս-մրցույթ
13. Դաս-մամլո ասուլիս
14. Բաց մտքերի դասավանդման
15. Դաս-երկխոսություն
16. Դաս-վիկտորինա
17. Խաղ «Հետաքննությունը վարում են գիտակները»
18. Արդիական հարցազրույցներ
19. Գիտելիքների աճուրդ
20. Իմփտացիոն-դերային մոդելավորում
21. Դաս-բանավեճ
22. Ուսանողների մտածելակերպի մոդելավորում
23. Դաս-մրցաշար
24. Դերային խաղ-բիզնես
25. Դաս-Էվրիկա
26. Դաս-դասախոսություն
27. Խաղ "Կախարդական ծրար»
28. Միջառարկայական ինտեգրված դաս

29. Ստեղծագործական դաս և այլն:

Դասի կառուցվածքը ուսումնառության ընթացքում առաջացած և ուսումնական գործընթացի նպատակային առաջընթացն ապահովող տարրերի տարաբնույթ փոխազդեցությունների հանրագումարն է:

Ըստ կառուցվածքի դասերը լինում են՝

1. Նոր նյութի յուրացման դաս
2. Գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ամրապնդման և զարգացման դաս
3. Կարողությունների և հմտությունների ձևավորման դաս
4. Գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների կիրառման դաս
5. Կրկնողության դաս
6. կրկնողական-ընդհանրացնող դաս
7. ստուգողական կամ սխալների ուղղման դաս
8. Համակցված դաս

Վերլուծենք դասի ոչ ավանդական ձևերից մի քանիսն իրենց առավելություններով և թերություններով:

Մտապատկերների դաս

Դասի ոչ ավանդական ձևերից է՝ «Մտապատկերների դասը»»

Մտապատկեր, օբյեկտիվ աշխարհի առարկաների և իրադրությունների զգայական արտացոլման գործընթաց, որոնք ընկալման գործընթացից հետո մնում են հոգեկանում մինչդեռ համապատասխան առարկաներն ու իրադրություններն այլևս մատչելի չեն ընկալման համար: Մտապատկերը զգայական արտացոլման արդյունք է. մտապատկերը տվյալ պահին չընկալվող և նախորդ փորձի հիման վրա վերարտադրվող առարկաների կամ երևույթների արտացոլման հոգեկան գործընթաց է: Ըստ այս դասակարգման՝ ընդունված է առանձնացնել մտապատկերների հետևյալ տեսակները՝ տեսողական, լսողական, շոշափելիքի, հոտառության, համի, ջերմաստիճանի և օրգանական: Սակայն դասակարգման այս մոտեցումը չի կարող դիտվել որպես ամփոփ և ամբողջական: Ըստ մտապատկերների բովանդակության առանձնացնում են՝ մաթեմատիկական, աշխարհագրական, տեխնիկական, երաժշտական և այլ մտապատկերներ, ըստ վերացարկման մակարդակի՝ կարելի է խոսել մասնավոր և ընդհանուր մտապատկերների

մասին: Դասակարգվում են նաև կամային ճիգերի գործադրման մակարդակի համաձայն: Դասի ոչ ավանդական ձևերից է. <<Դաս-խաղ>>-ը:

Դերային խաղ

Խաղը երեխայի համար սովորելու բնական ձև է: Նա նրա կյանքի փորձի մի մասն է: Խաղի միջոցով գիտելիքներ փոխանցելով՝ ուսուցիչը հաշվի է առնում ոչ միայն աշակերտի հետագա հետաքրքրությունները, այլ նաև բավարարում է առկաներին: Ուսուցիչը, օգտագործելով խաղը, կազմակերպում է ուսուցման գործողություններ՝ ելնելով երեխայի բնական կարիքներից: Երեխայի խաղի գործընթացում նրա ու մեծահասակի միջև կենսական հավասարակշռություն է պահպանվում: Խաղը խրախուսում է սովորողին վերամարմնավորվել անցյալից կամ ներկայից մեկ այլ անձի մեջ, ստիպում է նրան «ցատկել ինքն իրենից վեր», քանի որ նա պատկերում է մեծահասակի՝ «իր վրա փորձելով» մի պատկեր, որը հեռու է իր առօրյա փորձից: Հասկանալով իրենց հերոսների մտքերը, զգացմունքներն ու գործողությունները՝ դպրոցականները մոդելավորում են պատմական իրողությունը: Միևնույն ժամանակ, խաղի մեջ ստացված գիտելիքները յուրաքանչյուր ուսանողի համար դառնում են անձնապես նշանակալից, հուզականորեն գունավորված, ինչը նրան օգնում է ավելի խորը հասկանալ, ավելի լավ «զգալ» ուսումնասիրվող նյութը: Խաղի արդիականությունը ներկայումս աճում է տեղեկատվության ժամանակակից ուսանողի գերհագեցածության պատճառով: Հեռուստատեսության, վիդեոյի, ռադիոյի, համակարգչային ցանցերը վերջին շրջանում զգալիորեն մեծացրել են երեխաների կողմից ստացված տեղեկատվության հոսքը և դրանց բազմազանությունը: Բայց այս բոլոր աղբյուրները հիմնականում նյութ են տրամադրում պասիվ ընկալման համար: Բացի այդ, խաղն ունակ է լուծել մեկ այլ խնդիր: Այսօրվա դպրոցը գերհագեցած է այսպես կոչված ինտերակտիվ ուսուցման մեթոդներով և գործիքներով, որոնք հաշվի չեն առնում երեխաների բնական հուզականությունը: Եվ խաղը օրգանականորեն համատեղում է ճանաչողական գործունեության հուզական և ռացիոնալ տեսակները: Խաղերը դասակարգվում են ըստ տարբեր չափանիշների. ըստ նպատակների, ըստ մասնակիցների քանակի, ըստ գործունեության բնույթի: Մասնավորապես, ըստ այս դասակարգումներից մեկի, խաղերը բաժանվում են բիզնեսի և հետահայաց:

Հետահայաց խաղը նմանեցնում է մի իրավիճակի, որը ուսանողներին դնում է որոշակի իրադարձությունների ականատեսների դիրքում: Այս խաղերը, պայմանականորեն, կարելի

է բաժանել դերախաղերի և ոչ դերակատարման: Հետահայաց բնույթի դերախաղերը հիմնված են դերախաղի վրա՝ պատմական իրադարձությունների մասնակիցներ անցյալի մտացածին իրավիճակում: Դրանք բաժանվում են հետևյալ ենթատեսակների՝ թատերական ներկայացում, թատերական խաղ և խնդիր-քննարկում խաղ: Հարկ է նշել, որ դերախաղը որպես դասավանդման մեթոդ ունի իր թերություններն ու առավելությունները: Առավելությունները՝

1. հետաքրքրություն է առաջացնում դասի նկատմամբ;
2. Ուսուցման գործընթացը դարձնում է զվարճալի.
3. Կազմակերպում է ստեղծագործական-որոնողական մակարդակում աշխատանք.
4. Ծառայում է որպես դասընթացում և դպրոցից հետո ստացված գիտելիքների օգտագործման պրակտիկա.
5. Միավորում է ճանաչողական գործունեության հուզական և բանական տեսակները.
6. Հզոր խթան է տալիս սովորելու համար.
7. Նպաստում է ճանաչողական հետաքրքրության արագ և ակտիվ գրգռմանը.
8. Ակտիվացնում է խաղային գործունեության մասնակիցների հոգեբանական գործընթացները. Ուշադրություն, անգիր, ընկալում, մտածողություն;
9. Ստեղծում է պայմաններ երեխայի ստեղծագործական զարգացման համար.
10. Խթանում է խորը գիտելիքները;
11. Կատարում է կրթական գործառույթ:

Թերությունները՝

1. Անհնար է անընդհատ օգտագործել;
2. Վերցնում է ամբողջ դասը, երբեմն կրկնակի.
3. Կա շատ նախնական պատրաստում;
4. Կարգապահությունը մշտապես վերահսկելու անհրաժեշտությունը.
5. Գիտական մոտեցումը պահպանելու խնդիրը.
6. Օբյեկտիվ գնահատման խնդիրը;
7. Անկանխատեսելիություն;
8. Առաջադրանքների ժամանակացույց:

Այսպիսով, այս աղյուսակից երևում է, որ, չնայած թերություններին, դերախաղն ավելի շատ առավելություններ ունի, ուստի հեշտացնում է դասերի տարբեր ձևերի անցկացումը:

Հիմա անդրադառնանք պատմական խաղի հիմնական փուլերին: Դրանք չորսն են.

I փուլ - նախապատրաստական (դասից առաջ):

II փուլ - ներածական (դասում):

III փուլ - խաղ (դասում):

IV փուլ - գնահատող (դասի վերջում):

Ելնելով վերոհիշյալ բոլորից՝ հետևում է, որ խաղը սովորելու ձևերից մեկն է, ուստի այն պետք է օրգանիկորեն «տեղավորվի» առարկայի ուսումնական գործընթացում՝ սերտ կապ ունենալով այլ տեսակի կրթական աշխատանքի հետ:

Դերային խաղի մեթոդը նաև շատ նպատակահարմար է կրտսեր դպրոցի համար, որովհետև, ի տարբերություն մեծերի, փոքրերը ամաչելու և կաշկանդվելու բարդույթն ավելի հեշտ են հաղթահարում, ավելի անկեղծ են և որգևորվող:

Այս մեթոդով սովորողները ձեռք են բերում ինքնուրույնություն, սովորում են աշխատել թիմերով՝ մեկը մյուսին օգնելով, ազատվում են տարբեր տեսակների բարդույթներից, վախերից, սովորում են լսել միմյանց, զարգանում են նրանց մտածելու, երևակայելու, ստեղծագործելու կարողությունները: Դերային խաղի միջոցով սովորողը ձեռք է բերում մի շարք հմտություններ.

- խոսքի և արտահայտչականության զարգացում
- ընթերցանության հմտությունների զարգացում
- աշխատանք խմբերով
- մեղիահմտությունների զարգացում
- հետազոտելու/ համացանցում որոնելու հմտություններ/
- թվային միջոցները գործածելու հմտություններ
- տեխնոլոգիական հմտությունների զարգացում
- երաժշտության, պատկերի, գույների զգացողության, ճաշակի զարգացում
- անկաշկանդ ինքնարտահայտվելու կարողություն, ինքնահսկում:

Համատեղ ստեղծված աշխատանքի հաջող լինելու դեպքում այն կարող է վերածվել թատերական ներկայացման:

Այս մեթոդի կիրառման միջոցով սովորողները, ինչպես նաև դասավանդողը, կսովորեն խաղալ իրենց «դերը» կյանքում: Ինչպես ասում էր Վ. Շեքսպիրը՝ «Կյանքը թատրոն է, մարդիկ՝ դերասաններ»:

<<Դաս-փոխուսուցանում>>

Դասի ոչ ավանդական ձևերից «Դաս-փոխուսուցանում»:

Կոլեկտիվ ուսուցման տեխնոլոգիայի հիմքում խմբերով աշխատանքն է: Ուսուցումն իրականացվում է փոփոխվող զույգերով, երբ ամեն մի աշակերտ սովորեցնում է մյուսին: Այս եղանակի կիրառումը ներառում է տարամակարդակ կամ ավանդական առաջադրանքների միջոցով գիտելիքների յուրացման մակարդակի թեստային ստուգում: Ընդհանրապես ուսուցման այս եղանակը նպատակային է իրականացնել գործնական աշխատանքների, ամփոփիչ ընդհանրացնող դասերի ժամանակ, քանի որ սովորողները հնարավորություն ունեն ավելի ազատ ու հետաքրքիր շփվել միմյանց հետ, առաջանում է փոխօգնության ցանկություն և նյութը համեմատաբար լավ է յուրացվում: Արդյունքում ձևավորվում է համագործակցային մթնոլորտ, հաղորդակցական կարողություններ:

Կոլեկտիվ ուսուցման տեխնոլոգիայի հիմքում հետևյալ սկզբունքներն են.

- Փոփոխվող զույգերի առկայություն
- Փոխուսուցում, փոխօգնություն
- Փոխադարձ ստուգում
- Փոխադարձ ղեկավարում:
- Տարրական դպրոցում կոլեկտիվ ուսուցման տեխնոլոգիայի կիրառումը նպաստում է փոխուսուցման, ինչպես նաև փոփոխվող կազմով խմբերի աշխատանքը ձևավորում է փոխօգնություն: Աշխատանքը կատարվում է կազմված քարտերի օգնությամբ, որոնցում նշված է առաջադրանքները, օրինակները կամ տեքստը: Փոփոխվող կազմով զույգերի հետ քարտային աշխատանքի կազմակերպումը համեմատաբար նոր է և այդպիսի փոխուսուցման ընթացքում նպատակային համակցվում է անհատական և զույգերով աշխատանքը, ավելի ռացիոնալ օգտագործվում ժամանակը: Կոլեկտիվ ուսուցման տեխնոլոգիայի տարրերի կիրառումը օգնում է կրտսեր դպրոցականների սեփական գործողությունների ինքնուրույն կազմակերպման կարողությունների զարգացմանը:

Կոլեկտիվ ուսուցման տեխնոլոգիայի հիմքում սովորողների և ուսուցչի գործողությունների ալգորիթմներն են: Կոլեկտիվ աշխատանք կարելի է իրականացնել դասի տարբեր հատվածներում, քարտերով աշխատանքները կարող են լինել ինչպես գրավոր այնպես էլ բանավոր: Կոլեկտիվ ուսուցման տեխնոլոգիայի իրացման համար անհրաժեշտ է

նախապատրաստեն անհարժեշտ նյութը, քարտերը, տեքստերը, կարևոր է նաև կրտսեր դպրոցականների նախապատրաստումը:

Իր ժամանակին Ա.Գ.Բիվինը մշակել է կոլեկտիվ ուսուցման տեխնոլոգիայի մի քանի մեթոդիկաներ, որոնք կիրառելի էին տարբեր իրավիճակներում.

- ցանկացած ուսումնական առարկայից տեքստային նյութի ուսումնասիրում,
- տեքստերի փոխանակում,
- առաջադրանքների փոխանակում
- դասագրքի առաջադրանքների և օրինակների լուծում,
- փոխադարձ թելադրություններ,
- փոփոխվող գույգերով բանաստեղծությունների սովորում,
- գույգերով վարժությունների կատարում,
- աշխատանքը հարցաթերթիկներով, հարցաշարերով,
- օտար լեզվի ուսումնասիրում:

Կոլեկտիվ ուսուցման տեխնոլոգիայի դիդակտիկական հիմքը համագործակցությունն է: Փորձը ցույց է տվել, որ կոլեկտիվ ուսուցումը այնպիսի ուսուցման գործընթացի կազմակերպում է, որի ընթացքում սովորողները ոչ միայն խմբային աշխատանք են կատարում, այլև նրանցից յուրաքանչյուրը աշխատում է անհատապես: Այսինքն՝ այն հնարավորություն է տալիս ոչ միայն տարբերակված այլև անհատականացված ուսուցման: Այս տեխնոլոգիան յուրաքանչյուրին հնարավորություն է տալիս ունենալ անհատական զարգացման հետագիծ.

- սովորողները իրացնում են տարբեր նպատակներ՝ կիրառելով տարբեր մեթոդներ, միջոցներ և տարբեր ժամանակահատված,
- ուսուցման կազմակերպման չորս ձևերի միաժամանակյա զուգակցում՝ անհատական, գույգերով, խմբային և կոլեկտիվ:
- Կրտսեր դպրոցականների հետաքրքրությունների և ճանաչողական ակտիվության զարգացումը ուսուցման կազմակերպման որևէ ձևում մեծապես պայմանավորված է նյութի բովանդակությունով և հաղորդման ձևով: Հետևաբար, հաղորդվող նյութի ծավալի և ընթացքի համապատասխանությունը կրտսեր դպրոցականների անհատական առանձնահատկություններին ուսումնական գործունեության հաջողության երաշխիքն է:

Կոլեկտիվ ուսուցման տեխնոլոգիայի ներդրումը տարրական դպրոցի

կրթադաստիարակչական գործընթացում բացառում է ստիպողական, պարտադրող ուսուցումը և կարևորում է այնպիսի մեթոդների կիրառում, որոնք նպաստում են կրտսեր դպրոցականներին ընդհանուր ուսումնական գործունեություն ներգրավելուն, համագործակցության, փոխօգնության:

Ուսուցման ժամանակակից նորարարական մեթոդները:

Բլումի տաքսոնոմիան (տես հավելված 1)

Այս համակարգը ստեղծվել է 20-րդ դարի 50-ական թվականներին ամերիկացի հոգեբան Բենջամին Բլումի կողմից: Առ այսօր հանդիսանում է ուսումնական գործունեության ցանկացած ուղղության կրթական արդյունքի նկարագրման ամենապատկերավոր, ամենապարզ և հարմար եղանակը: Բլումը ոչ միայն նկարագրեց մտավոր կարողությունները, այլ դրանք բաժանեց ըստ բարդության աստիճանների: Բլումի համակարգում առանձնացված են 6 մակարադակներ:

Գիտելիքներ

Ըմբռնում,

Կիրառություն

Վերլուծություն

Համադրում

Գնահատում

Բլումի հիմքում ընկած է գործունեության մոտեցումը, այսինքն մասնակիցների մտավոր կարողությունները հստակեցված են բայի միջոցով, որի օգնությամբ մի կողմից, կարելի է աշակերտի առաջ ճշգրիտ և հստակ դնել ուսումնական խնդիրը, մյուս կողմից ամրագրել և գնահատել ձեռք բերված արդյունքները: Բլումի գործունեության բայերը բանալի բառեր են, որոնք կարելի է անվերապահորեն կիրառել հարցադրումների և ուսումնական խնդիրների ձևակերպման համար, բուրգի ստորին բաժանման ամենապարզ առաջադրանքների համար, անվանել, թվարկել, ցույց տալ և այլն, մինչև բուրգի գագաթի ամենաբարդ առաջադրանքները՝ հիմնավորել, ապացուցել, գնահատել:

Շարունակենք նախորդ գրառման միտքը.

Իր 40 տարվա ակտիվ մանկավարժական գործունեության ընթացքում Բլումը եկել էր հետևյալ եզրահանգման. «Այն, ինչ կարող է սովորել ինչ-որ մեկը, կարող են սովորել

բոլորը: Ամեն ինչ կախված է նախորդ և ներկա ուսուցման պայմաններից և միջավայրից»: Ըստ նրա՝ յուրաքանչյուր ուսուցման միջավայրում շատ կարևոր է սկսել ամենացածր մակարդակից և աշխատել բուրգի մակարդակների աստիճանաբար ապահովման ուղղությամբ:

Ստորին մակարդակների ունակությունները չեն պահանջում մտավոր բարձր կարողությունների դրսևորում, բայց ապահովում են սովորելու կարևոր հիմքը: Մինչդեռ բուրգի բարձր մակարդակները պահանջում են խորքային ուսանում, որտեղ ավելի բարդ աստիճանի մտավոր գործընթացներ են տեղի ունենում: Ակամայից ենթադրվում է, որ երեխան կարող է դրսևորել նման մտածողություն միայն այն պարագայում, երբ վարժ տիրապետում է բուրգի ստորին մակարդակների ունակություններին:

Օգտագործելով այս դասակարգումը՝ մանկավարժները կարող են արդյունավետ սահմանել ուսումնական գործընթացի նպատակներն՝ ըստ առաջնահերթության և ուսումնական ծրագրի կառուցվածքի, ստեղծել դասի պլաններ, որոնք կներառեն համապատասխան ուսումնական նյութերը և մեթոդական հանձնարարականները՝ աշակերտներին առաջնորդելով բուրգի մակարդակներով վերև:

Բլումի տաքսոնոմիայի օգնությամբ հնարավոր է գտնել խզումը աշակերտների իրական և անհրաժեշտ գիտելիքների միջև, երևան հանել այն, ինչ աշակերտները չգիտեն և այն, ինչ հարկավոր է՝ սովորեն բարձր մտավոր ունակությունների ձեռքբերման համար:

Այսօր գնահատման գործընթացները անընդհատ իրականացվում են մարդկային գործունեության գրեթե բոլոր ոլորտներում: Իրավիճակի վերաբերյալ անկողմնակալ և ճշգրիտ տեղեկատվության ստացումը և դրա վերլուծությունը ցանկացած ոլորտի հետագա զարգացման կարևոր նախապայմաններից է: Եթե մանկավարժի ուսումնական պլանը համալրված է այնպիսի առաջադրանքներով և ուսումնական նյութերով, որոնք չեն ապահովում տվյալ առարկայի՝ պետական ծրագրով և չափորոշչով սահմանված ուսումնառական վերջնարդյունքների ձեռքբերումը և չեն ձևավորում երեխաների մոտ բուրգում նկարագրված բարձր մակարդակների մտավոր ունակությունները, ապա որքանո՞վ է խելամիտ գնահատել այդ երեխաների գիտելիքները՝ համաձայն ԿԳՆ-ի կողմից մշակված ծրագրերի և չափորոշիչների, որոնք իհարկե անդրադառնում են երեխաների կողմից մտավոր բարձր կարողությունների դրսևորմանը:

Եզրակացություն

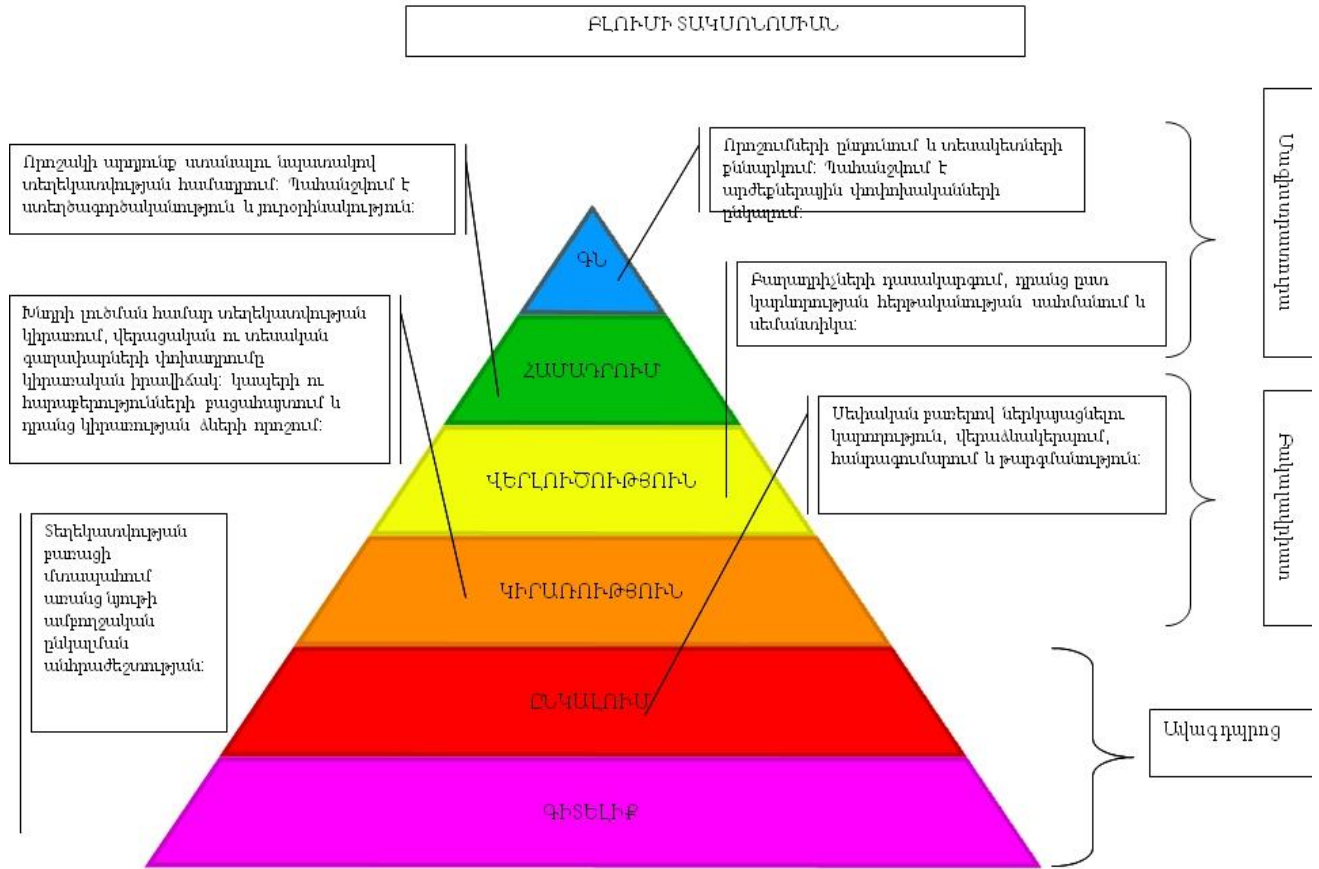
Այսպիսով՝ սովորելը հնարավոր դարձնելու առաջին քայլը ուշադրության կենտրոնացումն է: Երբ աշակերտը կենտրոնացնում է ուշադրությունը, ուսուցանվող նյութը տեղափոխվում է աշխատանքային կամ կարճաժամկետ հիշողության մեջ: Մարդու կարճաժամկետ հիշողության հնարավորությունները սահմանափակ են, այսինքն՝ մարդը չի կարող միանգամից շատ բան սովորել: Ըստ գիտնականների՝ մարդը կարող է միանգամից սովորել լավագույն դեպքում 9-10 նոր բան: Որոշ գիտնականներ ավելի հոռետես են և համարում են, որ մարդը կարող է սովորել 4-5 նոր բան: Այս հանգամանքը շատ կարևոր է, քանի որ մեր դասագրքերում, դասերի ժամանակ հաճախ ականատես ենք լինում իրավիճակների, երբ կարճ ժամանակում աշակերտներին փոխանցվում են մի քանի տասնյակ նոր անուններ, տերմիններ ու հասկացություններ: Կարելի է օգտագործել ոչ ավանդական մեթոդներ, որ աշակերտները հնարավորինս շատ բան մտապահեն:

Մասնագետները խորհուրդ են տալիս նոր նյութը սովորեցնել կապակցված: Խորհուրդ է տրվում օգտագործել գծապատկերներ, պատմություններ, որպեսզի աշակերտները կարողանան լավ յուրացնել նյութը: Կարևոր է նաև նյութի կապակցված ուսուցումը:

Եթե ուսուցանում եք անջատ փաստեր, ապա աշակերտները քիչ բան կարող են սովորել: Դասի վարման տեխնիկային վերաբերող պետք է իմանալ և կիրառել հերևյալ պահանջները՝

1. Դասը պետք է լինի զգացմունքային, հետաքրքրություն առաջացնի ուսման նկատմամբ դաստիարակի գիտելիքների պահանջարկ
2. Դասի ընթացքում ուսուցչի և աշակերտների գործողությունները պետք է ավարտուն լինեն
3. Ուսուցիչ-աշակերտ փոխհարաբերություններում պետք է լիարժեք շփում լինի, պետք է պահպանվեն մանկավարժական տակտը և մանկավարժական լավատեսությունը:
4. Դասի ընթացքում պետք է տիրի բարի կամքի դրսևորման և ակտիվ ստեղծարար աշխատանքի մթնոլորտ:
5. Հնարավորության սահմաններում հարկ է փոփոխել աշակերտների գործունեության տեսակները, լավագույնս համադրել դասավանդման տարբեր մեթոդները և հնարները:
6. Դպրոցում գործող ուղղագրական ռեժիմը պետք է միասնական լինի:
7. Ուսուցիչը պետք է ապահովի յուրաքանչյուր աշակերտի ակտիվ ուսումնառությունը:

Հավելված 1

Օգտագործված գրականությունների ցանկ

1. Հասմիկ Այվազյան <<Դասի կառուցվածքային տարրերի կիրառումը առարկաների օրվա պլանների >> կազմման գործընթացում, Երևան 2014
2. Սերոբ Խաչատրյան <<Ուսուցման արդյունավետ հնարներ>>, 2014 Ֆրիդրիխ Էբերտ հիմնադրամ, Հայաստան